

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Magdalena Natalia Pankowiec (spr.)
Sędziowie	:	SA Krzysztof Chojnowski SO del. Andrzej Kordowski
Protokolant	:	Iwona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. C.**

przeciwko (...) **w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji **pozwanego**

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 28 marca 2017 r. sygn. akt I C 2021/16

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie III o tyle, że nakazuje ściagnąć od pozwanego 1.150 zł;**

b) **w punkcie IV o tyle, że nakazuje ściagnąć od pozwanego 1.843 zł;**

c) **w punkcie V o tyle, że zasądza 649,50 zł;**

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 240 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.

(...)

UZASADNIENIE

Powódka A. C. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) w W.: kosztów procesu oraz 92.500 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty: 42.500 zł od 10 lutego 2014 r. do dnia zapłaty i 50.000 zł od dnia następnego po dniu rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty. Podniosła, że dochodzi zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznała w związku z wypadkiem z 19 grudnia 2013 r.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z 28 marca 2017 r. Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powódki od pozwanej 42.500 zł z tytułu zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 9 lutego 2016 r. do dnia zapłaty (pkt I) i oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II); 834,80 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu (pkt V), a także Zasądził też od pozwanej i powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Białymstoku odpowiednio: 4.000,10 zł i 374,90 zł z tytułu nieuiszczonej części opłaty od pozwu (pkt III), a także 2.581,34 zł i 1.425,72 zł z tytułu zwrotu poniesionych za nich wydatków (pkt IV).

Oparł powyższe rozstrzygnięcia na następujących ustaleniach faktycznych.

W dniu 19 grudnia 2013 r. powódka została potrącona przez samochód, którym kierował Z. Z.. Na skutek wypadku, oprócz ran, obrzęków i otarć, wystąpiły u niej: krwiak podtwardówkowy, pourazowy zanik nerwu wzrokowego, złamanie koron zębów 6 i 7 (przy czym ząb 7 zakwalifikowano do ekstrakcji chirurgicznej), a także kości jarzmowej, szczękowej i oczodołowej z niewielkim przemieszczeniem. Na ich skutek była hospitalizowana (od 19 do 27 grudnia 2013 r., 12 stycznia 2014 r.), przeszła zabieg operacyjny trepanacji w lewej okolicy czołowej (12 stycznia 2014 r.), a nadto odbyła rehabilitację leczniczą w sanatorium (14 sierpnia 2014 r. – 6 września 2014 r.). Odczuwała również cierpienie o natężeniu silnym (ok. 1 miesiąc) i średnim (ok. 3 miesiące).

Do tej pory doskwierają jej bóle i zawroty głowy. Stanowią one następstwo zmian chorobowych kręgosłupa szyjnego, które nałożyły się na dolegliwości związane z wypadkiem. W ich wyniku: wymaga stosowania leków, nie jest w stanie uprawiać sportu, z większą trudnością wykonuje czynności dnia codziennego.

Na skutek złamania twarzoczaszki mogą się u niej nadto pojawiać dolegliwości bólowe w obrębie lewej połowy twarzy.

Z uwagi na zanik nerwu wzrokowego nie widzi na jedno oko. Okres przystosowania do tego stanu trwał u niej około roku. Może pracować przy komputerze, wykonywać prace kasjerki w sklepie. Istnieją jednak przeciwwskazania do wykonywania czynności wymagających obuocznego widzenia. Rokowania w tym zakresie są niepomyślne, bowiem istnieje możliwość dalszego pogarszania widzenia okiem lewym.

Na jej ciele pozostało też wgłobienie kości czaszki w okolicy skroniowej lewej oraz blizny na powiece górnej oka lewego i na kolanie lewym.

Na skutek wypadku doznała nadto psychicznych zaburzeń: stresowych pourazowych, a także adaptacyjnych z objawami lęku i depresji. Aktualnie albo uległy one zmniejszeniu w wyniku podjętego leczenia, bądź mają łagodne nasilenie i występują pod postacią reakcji depresyjno – lękowych, które nasilają się w sytuacjach skojarzonych z wypadkiem. Pojawiły się u niej nadto: myśli rezygnacyjne, wzmożona nerwowość, zaburzenia snu, poczucie osamotnienia, żalu i pokrzywdzenia, trudności z zaakceptowaniem niepełnosprawności, obniżenie własnej samooceny, pesymistyczne oceny przyszłości, obniżony nastrój, płaczliwość, niepokój, lęk, zniechęcenie, brak pewności siebie przy wykonywaniu prostych zadań zawodowych, osłabienia pamięci i koncentracji uwagi, a także spowolnieni psychoruchowe.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy zważył, że sprawca wypadku był objęty u pozwanej obowiązkiem ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej. Spełnił nadto przesłanki kreujące roszczenie deliktowe z art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. Z tych przyczyn pozwana ponosiła odpowiedzialność

za skutki wypadku, jakiemu uległa powódka. Ta ostatnia doznała licznych cierpień w sferze fizycznej i psychicznej i do dnia dzisiejszego odczuwa ból oraz zawroty głowy. Utrudniają one jej czynności dnia codziennego, podejmowanie aktywności fizycznej, a także wykonywanie pracy. Szczególnie dotkliwe okazały okulistyczne następstwa wypadku. Te wszystkie okoliczności uzasadniły ocenę, że należne zadośćuczynienie powinno wynosić 80.000 zł (40.000 zł za cierpienia fizyczne i psychiczne, w okresie leczenia, rehabilitacji i rekonwalescencji oraz 40.000 zł za trwały uszczerbek na zdrowiu, który wyniósł 47% i był związany z utratą widzenia jednym okiem, a także nieznacznym zeszpeceniem twarzy).

Skoro zatem w trakcie sprawy likwidacyjnej pozwana wypłaciła 37.500 zł, to w niniejszym postępowaniu należało od niej zasądzić dalsze 42.500 zł.

Odsetki od tej sumy (art. 363 § 2 k.c.) ustalono od daty wyrokowania.

Stosunkowego rozdzielenia poszczególnych składników kosztów procesu (opłaty sądowe, wydatki, opłaty za zastępstwo procesowe) dokonano na podstawie art. 100 k.p.c., art. 113 ust. 1 i 2 u.k.s.c.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana. Zaskarżyła go w części w jakiej Sąd Okręgowy: zasądził od niej na rzecz powódki 500 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 9 lutego 2016 r. do dnia zapłaty oraz rozstrzygnął o kosztach procesu. Zarzuciła naruszenie:

- a) art. 444 § 1 zd. 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. przez błędną wykładnię skutkującą zasądzeniem na rzecz powódki oczywiście niewspółmiernego zadośćuczynienia względem doznanej krzywdy;
- b) art. 100 k.p.c. poprzez wadliwe rozdzielenie kosztów procesu w stosunku do wyniku sprawy, przez uznanie, że pozwana jest zobowiązana do zwrotu dla powódki kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 834.80 zł mimo, że Sąd Okręgowy uwzględnił żądania pozwu tylko w 46%, zatem pozwana wygrała sprawę w 54%;
- c) art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 83 ust. 2 u.k.s.c. w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i obciążenie pozwanej nieuiszczonymi kosztami opinii biegłych sądowych oraz opłaty od pozwu z pominięciem zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu oraz faktu, że pozwana wygrała proces w 54%.

Z tych przyczyn wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa również o kwotę 500 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 9 lutego 2016 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie: od powódki na jej rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje oraz od niej na rzecz Sądu Okręgowego – Skarbu Państwa zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Białymstoku stosownie do wyniku sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja była zasadna jedynie w zakresie, w jakim kwestionowano w niej rozstrzygnięcie co do kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny uwzględnił wszystkie istotne ustalenia faktyczne, na jakich oparto zaskarżone rozstrzygnięcie. Zasługiwały one na aprobatę, bowiem poczyniono je na podstawie wiarygodnych dowodów z dokumentów, opinii biegłych oraz bezspornych twierdzeń stron. Nie były też kwestionowane przez pozwaną.

Ta oparła swoją apelację m.in. na zarzutach, w których kontestowała bazową wysokość zadośćuczynienia. W judykaturze słusznie się podnosi, że mogłyby one odnieść skutek jedynie wtedy, gdyby świadczenie z art. 445 § 1 k.c. było niewspółmiernie nieodpowiednie, to jest rażąco zaniżone, albo rażąco zawyżone (patrz: wyrok SN z 18 listopada 2004 r. I CK 219/04).

Choć ocena istnienia tej przesłanki zależy każdorazowo od indywidualnych okoliczności sprawy, to jednak niewątpliwie nie aktualizuje się ona, gdy różnica między należną, a pierwotnie zasądzoną kwotą zadośćuczynienia wynosi niecały jeden procent. Tym samym zakładając nawet, że bazowa suma dochodzonego w sprawie świadczenia

istotnie wynosiła 79.500 zł, jak podniesiono w apelacji, a nie 80.000 zł, na co prawidłowo powołał się Sąd Okręgowy, to, z przyczyn, które wskazano wyżej, brak byłoby między nimi rażącej dysproporcji.

Już zatem z tych względów środek odwoławczy pozwanej nie zasługiwał na uwzględnienie w zakresie, w jakim kwestionowano w nim materialną podstawę orzeczenia pierwszoinstancyjnego.

Słuszne okazały się zaś te jej zarzuty, które dotyczyły rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Zasadnie w nich podniosła, że, skoro Sąd Okręgowy zasądził 42.500 zł z żądanych w powództwie 92.500 zł, to jej przeciwniczka w sprawie wygrała postępowanie pierwszoinstancyjne w 46%, (pozew k. 2 – 9 oraz pismo rozszerzające powództwo k. 284 – 286), a przegrała je w 54%. W takiej też części należał się im zwrot kosztów procesu (art. 100 k.p.c.), które wynosiły ogółem 6.225 zł oraz 4.100 zł odpowiednio w przypadku powódki (2.125 zł – uiszczona opłata od pozwu, dowód uiszczenia k. 149; 3.600 zł opłata za czynności pełnomocnika - § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Dz.U. Nr 163, poz. 1348; 500 zł wykorzystana zaliczka na opinię biegłego, dowód uiszczenia k. 187, postanowienie o wykorzystaniu zaliczki 216) oraz pozwanej (3.600 zł opłata za czynności pełnomocnika - § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu Dz.U. Nr 163, poz. 1349, 500 zł wykorzystana zaliczka na opinię biegłego, dowód uiszczenia k. 189, postanowienie o wykorzystaniu zaliczki 216). W apelacji słusznie podniesiono, że po odjęciu należnych im świadczeń powstała różnica w wysokości 649,50 zł, którą druga ze stron, jakie wymieniono w ostatnim zdaniu, powinna uiścić na rzecz pierwszej (6.225 zł kosztów procesu powódki x 46% wygranej w sprawie = 2.863,50 zł; 4.100 zł kosztów procesu pozwanej x 56% wygranej w sprawie = 2.214 zł; 2.863,50 zł kosztów procesu należnych powódce – 2.214 zł kosztów procesu należnych pozwanej = 649,50 zł).

Odpowiednio do zakresu w jakim strony przegrały sprawę, powinny nadto zwrócić koszty sądowe, których nie uiściły w toku procesu (art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 k.p.c.). Zaliczały się do nich: opłata sądowa od pozwu, w zakresie w jakim został on rozszerzony (2.500 zł; k. 308) oraz wynagrodzenia, które Skarb Państwa wypłacił na rzecz biegłych (4.007,06 zł). Z tych przyczyn pozwana powinna je pokryć w wysokości odpowiednio 1.150 zł w przypadku pierwszego oraz 1.843,25 zł w odniesieniu do drugiego kosztu sądowego, jaki wymieniono w poprzednim zdaniu (2.500 zł opłaty od pozwu x 46% przegranej w sprawie = 1.150 zł; 4.007,06 zł wynagrodzenia biegłych x 46% przegranej w sprawie = 1.843,25 zł).

Z uwagi na powyższe skarżony wyrok podlegał zmianie w zakresie w jakim rozstrzygnięto w nim o kosztach sądowych i procesu, o czym na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w pkt Ia – Ic sentencji oraz oddalono apelację w pozostałym zakresie, o czym orzeczono jak w pkt II sentencji w oparciu o art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik sporu. Skoro zatem pozwana uległa w całości co do głównego żądania swego środka odwoławczego, to powinna zwrócić powódce 240 zł, jakie ta poniosła z tytułu opłat za czynności profesjonalnego pełnomocnika (§ 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt III sentencji na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

(...)